Κριτική στο βιβλίο του Σεβ. Μητροπολίτου Νικοπόλεως κ. Μελετίου: "Μέθεξη ή Κατανόηση;" (Σεβ. Μητροπ. Ηλείας Γερμανός)

Categories : ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΤΙΚΕΣ

Date : 30 Μαΐου, 2011

Ιστορικόν

1. Ως γνωστόν ο Σεβ. Μητροπολίτης Νικοπόλεως κ. Μελέτιος από ολίγου χρόνου προέβη εις την μεταγλώττισι των κειμένων (ευχών, ύμνων και αγιογραφικών περικοπών) της έκπαλαι χρησιμοποιουμένης θείας Λατρείας της Εκκλησίας μας και αυτοβούλως τα εισήγαγε εντός της δημοσίας θείας Λατρείας στην Επαρχία του. Τούτο, ως ήτο φυσικόν, εδημιούργησε ποικίλες αντιδράσεις Πιστών, Θεολόγων, εκκλησιαστικών προσώπων, Αρχιερέων και της Διαρκούς Ιεράς Συνόδου, ήτις και κατά την Συνεδρία της 14-4-2010 απεφάσισε τα εξής·

«Η Διαρκής Ιερά Σύνοδος, ύστερα από διάφορα κείμενα που κατατέθηκαν στην Ιερά Σύνοδο για την μετάφραση των λειτουργικών κειμένων, άκουσε την εισήγηση του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανής και Κονίτσης κ. Ανδρέα, που του είχε ανατεθεί από προηγούμενη Συνεδρία, και εν συνεχεία δέχθηκε διευκρινήσεις του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Νικοπόλεως και Πρεβέζης κ. Μελετίου για το θέμα αυτό από την πρακτική που γίνεται στην Ιερά Μητρόπολή του. Ακολούθως έγινε ευρύτατη συζήτηση, κατά την οποία, λόγω της σοβαρότητος του θέματος, τοποθετήθηκαν όλοι οι Αρχιερείς, οι οποίοι εξέφρασαν τις απόψεις τους μέσα από την θεολογική τους γνώση και την ποιμαντική τους αγωνία. Το θέμα αποδεσμεύθηκε από την πρακτική που τηρείται στην Ιερά Μητρόπολη Νικοπόλεως και Πρεβέζης και αντιμετωπίσθηκε γενικά, από πλευράς θεολογικής, λειτουργικής και ποιμαντικής. Κοινό σημείο των συζητήσεων ήταν ότι η Ορθόδοξη Λατρεία και δη η θεία Λειτουργία είναι ένας μεγάλος λειτουργικός πλούτος, τον οποίο μας παρέδωσαν οι Άγιοι Πατέρες και όλη η διαχρονική παράδοση, όπως θαυμάζεται από τους ετεροδόξους, σε συνδυασμό με την ποιμαντική προσπάθεια μυήσεως των πιστών στα γινόμενα και τελούμενα της Θείας Λατρείας. Μετά την ολοκλήρωση των συζητήσεων η Διαρκής Ιερά Σύνοδος κατέληξε στα εξής:

1. *Η Λατρεία της Εκκλησίας και μάλιστα η θεία Λειτουργία, αποτελούν το κέντρο της Εκκλησιαστικής ζωής, την καρδιά της Εκκλησίας, γι' αυτό και κάθε προσέγγιση σε αυτήν πρέπει να γίνεται με βαθύτατο σεβασμό. Δεν πρόκειται μόνο για μία λογική κατανόηση, αλλά για μύηση στο «πνεύμα» της, για ένωση των Χριστιανών με το Χριστό. Γι' αυτό η Διαρκής Ιερά Σύνοδος εμμένει στην παράδοση του γλωσσικού ιδιώματος του παραδεδομένου τρόπου τελέσεως της θείας Λειτουργίας και των Ιερών Μυστηρίων. Οιαδήποτε μετάφραση λειτουργικών κειμένων μπορεί να δημιουργήσει προβλήματα στην ενότητα της Εκκλησίας.*
2. *Επειδή στην Εκκλησία όλα πρέπει να γίνονται «ευσχημόνως και κατά τάξιν» και τον αρμόδιο λόγο έχει η Ιερά Σύνοδος, γι' αυτό ο Αρχιερεύς που ενδεχομένως έχει έναν ειδικό λόγο αναγνώσεως κάποιων κειμένων σε μετάφραση, θα πρέπει να λαμβάνει άδεια από την Διαρή Ιερά Σύνοδο.*
3. *Το θέμα όμως αυτό θα συνεχισθεί να συζητείται στις αρμόδιες Συνοδικές Επιτροπές, σε Συνέδρια που θα διοργανωθούν για τον σκοπό αυτόν, σε συνεργασία με τις Θεολογικές Σχολές και όταν ωριμάσει η συζήτηση, και κριθεί αναγκαίο, θα εισαχθεί στην Ιεραρχία της Εκκλησίας της Ελλάδος, η οποία είναι το ανώτατο όργανο διοικήσεως της Εκκλησίας, προκειμένου να αντιμετωπισθεί Συνοδικώς*».

Παρά ταύτα ο Σεβ. Μητροπολίτης Νικοπόλεως κ. Μελέτιος χωρίς την άδεια της Ιεράς Συνόδου συνεχίζει την τέλεσι της δημοσίας Λατρείας με μεταγλωττισμένα κείμενα, με αποτέλεσμα να συνεχίζωνται και οι κατά της πράξεως αυτής αντιδράσεις.

2. Προς υπεράσπισι της ακολουθουμένης αυτής πράξεώς του ο άγιος Νικοπόλεως εξέδωκε το κρινόμενο σήμερα βιβλίο του, που ευγενώς μου απέστειλε ΤΙΜΗΣ ΕΝΕΚΕΝ, και όπως ο ίδιος γράφει στο προς εμέ Σημείωμά του, το βιβλίο του τούτο σκοπό έχει να δώση απάντησι στα ερωτήματα· «-Χρειάζεται να κατανοούμε τον λόγο του Θεού ή ΟΧΙ;
- Τι το ζητούμενο; Μέθεξη ή κατανόηση;».

Όμως το δημιουργηθέν με τις πράξεις του αγίου Νικοπόλεως εκκλησιαστικόν πρόβλημα δεν είναι το περιεχόμενο των παραπάνω ερωτημάτων. Αυτά είναι θέματα, στα οποία δεν διαφωνούμε. Και μέθεξη χρειάζεται και κατανόηση της Αγίας Γραφής και των λειτουργικών κειμένων καλόν είναι να υπάρχη. Το πρόβλημα είναι **αν στις ημέρες μας πρέπει να γίνουν μεταγλωττίσεις των κειμένων της Λατρείας μας (ευχών, ύμνων και αγιογραφικών περικοπών) και εάν ναι, ποίον εκκλησιαστικόν όργανον είναι αρμόδιον να εγκρίνη την εισαγωγή**

των μεταγλωττισμένων κειμένων στην δημόσια λατρεία. Σ' αυτά τα ζητήματα πρέπει να μας δώση σαφή απάντησι ο άγιος Νικοπόλεως και όχι στο ψευτοδίλημμα **Μέθεξη ή κατανόηση**.

3. Όμως και το βιβλίο τούτο του αγίου Νικοπόλεως κινείται σε μη ορθή βάσι. Δια τούτο προβαίνω σε μια σύντομη αντίκρουσι των κυριωτέρων λανθασμένων θέσεων του βιβλίου τούτου του Σεβασμιωτάτου, δια να γίνη διάλογος και δια να μη γράφει· «***Με ρώτησαν ποτέ, αν αυτά που μου αποδίδουν με εκφράζουν***» (Πρόλογος, σελ. 5)[1]

Β΄

Κριτική απόψεων τινών του αγίου Νικοπόλεως στο βιβλίο του· **Μέθεξη ή κατανόηση;**

1. Θα αρχίσω από τον τίτλον του βιβλίου του· **Μέθεξη ή κατανόηση;** Δια να παρατηρήσω, ότι απ' όσα γνωρίζω ΟΥΔΕΙΣ από τους σοβαρούς μελετητές του εμφανισθέντος προβλήματος έθεσε εις τον άγιον Νικοπόλεως τα ερωτήματα, ως ο ίδιος τα αναγράφει: . Αυτά είναι συμπεράσματα του αγίου Νικοπόλεως. Όμως το πρόβλημα, επαναλαμβάνω, δεν είναι το ψευτοδίλημμα , -αυτά χρειάζονται και τα δύο - αλλ' εάν στις ημέρες μας είναι πρέπον και ποιμαντικώς ωφέλιμον να γίνη μεταγλώττισις των ιερών Ακολουθιών (ευχών, ύμνων και αγιογραφικών αναγνωσμάτων) και εισαγωγής αυτών σήμερα στην κοινή λατρεία της Ορθοδόξου Εκκλησίας μας.

2. Ο Σεβασμιώτατος άγιος Νικοπόλεως ισχυρίζεται, ότι προέβη στην μεταγλώττισι των κειμένων της Λατρείας μας, διότι ο Λαός μας δεν κατανοεί στις ημέρες μας τις ελληνικές λέξεις της ορθοδόξου Λατρείας μας, καίτοι είναι λέξεις τις οποίες ο Λαός μας χρησιμοποιεί στην ομιλία του και σήμερα, όπως ομολογεί και ο ίδιος ο άγιος Νικοπόλεως. Γράφει· «***η Ελληνική γλώσσα είναι μία***» (σελίδα 43). Εν τούτοις όμως στο βιβλίο του ο άγιος Νικοπόλεως χρησιμοποιεί τον δια πολλούς ακατανόητον ξενόγλωσσο όρο **expressis verbis** και μάλιστα τον θέτει στο στόμα του Κυρίου μας Ιησού Χριστού (σελίδα 69). Ερωτώ τον άγιον Νικοπόλεως· Διατί εχρησιμοποίησε τον ξενόγλωσσον τούτον όρον; Πώς συμβιβάζεται η προσπάθειά του να μεταγλωτίσση τα γραμμένα στα ελληνικά κείμενα της Ορθοδόξου Λατρείας μας δια να τα καταλαβαίνη ο Λαός μας και συγχρόνως αυτός ελληνικά γράφοντας να χρησιμοποιή ξενόγλωσσον όρον, ακανόητον δια τους πολλούς;

3. Στον Πρόλογό του ο άγιος Νικοπόλεως γράφει· «***.. απαντώ με βάσει μόνο τα οδηγητικά λόγια των αγίων μας***» (Σελίδα 6). Όμως δια να στηρίξη τις απόψεις

του ο άγιος Νικοπόλεως:

1. Επικαλείται πολλάκις τον Ωριγένη (σελίδες 9,10,13, κ.λ.π.). Αλλά ο Ωριγένης, όπως όλοι γνωρίζουμε, όχι μόνον δεν είναι άγιος της Εκκλησίας μας, αλλά έχουν καταδικασθεί υπό της Ε' Οικουμενικής Συνόδου επισήμως και οι κακοδοξίες του. Και
2. Δια να στηρίξη τις απόψεις του παρερμηνεύει κείμενα Μεγάλων Πατέρων της Εκκλησίας μας, όπως του Μεγάλου Βασιλείου, του Γρηγορίου του Θεολόγου και του Ιωάννου του Δαμασκηνού, αλλά και της Αγίας Γραφής ως εν συνεχεία θα παρατηρήσω.

Εις τα συμπεράσματά του συμπεραίνει ο άγιος Νικοπόλεως· «***πρώτα αποκτάμε γνώση και επίγνωση· και μετά ακολουθεί - καρπός της η πίστη· η βαθειά και δυνατή πίστη». «Η ζωή της πίστης, η ζωή εν Χριστώ, απαιτεί σε κάθε μας βήμα πιο δυνατή και πιο δυναμική αναφορά στο αρχικό «σημείον εις έκπληξιν» και μια όλο και πιο βαθειά λογική αναζήτηση». «Τότε η πίστη γίνεται λογική , δυνατή, ακλόνητη, ριζωμένη πίστη στον και πάλιν ερχόμενον μετά δόξης κρίναι ζώντας και νεκρούς· Ου της βασιλείας ουκ έσται τέλος***». (Συμπεράσματα, σελίδες 106 και 107).

Ταύτα θεωρώ λανθασμένες θέσεις του αγίου Νικοπόλεως. Διότι άλλο είναι πίστις , άλλο λογική επεξεργασία και κατανόησις εννοιών ή πραγμάτων και άλλο γνώσις - εμπειρία. Όπως επίσης· Πρώτα πιστεύεις στο του Θεού, μετά το ζεις και έπειτα έρχεται κάποια γνώση. Δηλαδή στην ζωή του θεουμένου ανθρώπου πρώτα είναι η πίστις· Έπειτα ακολουθούν η μέθεξις και η μερική γνώσις, και όχι το αντίθετον, ως ανωτέρω υποστηρίζει ο άγιος Νικοπόλεως. Ο Απόστολος Παύλος μας διαβεβαιοί· (Α' Κορινθίους ΙΓ 12-13).

Θα περιορισθώ σε δύο μόνο επίκαιρα παραδείγματα· Ο ευγνώμων ληστής, σ'αυτήν την θέσι που ευρίσκετο, ποίαν λογικήν επεξεργασία πρόλαβε να κάνη στα του Θεού, ώστε να πη το και να εισέλθη αυθημερόν πρώτος στον Παράδεισο; Το ίδιο και ο Εκατόνταρχος. Ποιά λογική επεξεργασία πρόλαβε να κάνη; Απλώς επίστευσαν στην Θεότητα του Εσταυρωμένου Ιησού και η πίστις τους ελογίσθη εις δικαιοσύνην. Τότε ήλθε η μέθεξις και κάποια γνώσις. Αντιθέτως· Η λογική τους άλλους, ακόμη και αυτούς τους Μαθητάς, τους απομάκρυνε από την αλήθεια και τους διεσκόρπισε.

5. Ο άγιος Νικοπόλεως δια να στηρίξη την άποψί του, ότι ο άνθρωπος πρώτα κάνη λογική επεξεργασία του «σημείου» και μετά το αποδέχεται, χρησιμοποιεί χωρίον του Μ. Βασιλείου περί της ουσίας και των ενεργειών του Θεού (σελίδα 14). Όμως τούτο ουδεμίαν σχέσιν έχει με το υπ' αυτού τεθέν και ερευνώμενον θέμα· **Μέθεξη ή κατανόηση.** Διά τον ίδιο λόγο λανθασμένα χρησιμοποιεί και το γνωστό χωρίον

του Αγίου Γρηγορίου του Θεολόγου περί της προσλήψεως υπό του Σαρκωθέντος προαιωνίου Λόγου του Θεού όλου του ανθρώπου (ψυχής ,νου και σώματος). Και τούτο πράττει δια να αποδείξη τάχα ότι αυτά ισχύουν και δι' όσους στις (Εβραίους ΙΑ 1).

3. Την μετοχήν τον Θεόν, ως εξής επεξηγεί ο ιερός Χρυσόστομος· (Π. Ν. Τρεμπέλα, Υπόμνημα εις τας Επιστολάς της Κ. Διαθήκης, Τόμος Α, σελίδα 42).

4. Π. Ν. Τρεμπέλα, Υπόμνημα εις τας Πράξεις των Αποστόλων, σελ. 291.

(Πηγή: "Ι. Μ. Ηλείας")

Διαβάστε περισσότερα για το ζήτημα των μεταφράσεων πατώντας εδώ